

Forsynets ledende Haand

Taler

Anders Rambech

Dato

17 mai 1814

Sted

Eidsvoll

Omstendigheter

Riksforsamlingens debatt om kongevalget

- 1 Efter at Rigsforsamlingen, udi den nu forfattede Grundlov har bestemt: at Norge skal være et arveligt og indskrænket Monarki, et selvstændigt og udeleligt Kongerige, er det uventet og paafaldende, at høre Mænd af den samme Samling, finde Betæneligheder ved strax at udvælge en Konge.

5

Er da ikke det Sidste en umiddelbar Følge af det første, eller, skal det nævnte Monarki, det udelelige Kongerige allene finde Sted i Folkerepresentantenes Fantasi, og ikke faa Tilværelse uden paa Papiret?

- 10 Hvad have vi isaafald udrettet her? Hvad ville Europa, hvis Øjne ere henvendte paa vor Idræt, dømme? Det vilde belee og haane et Folk, der vel havde tænkt paa Frihed og Selvstændighed, ved at forfatte en Grundlov, men som manglede Mod og Kraft, naar det kom an paa, at gjøre de Bestemmelser der skulle lede til Maalet, gjeldende.

15

Men - hvorfor disse Betæneligheder? Den Stilling vi kunne tilbyde en Konge, bliver sandeligen ikke, for det første, saa glimrende, saa blid og sorgfri, at den skulle kunne vække Misundelse. Vil vi ikke ved Udsættelsen med Kongevalget give det Folk hvortil vi ere solgte, større Anledning til at lade deres Røst høre og lette dennem Adgangen til at opnaa den Hensigt at bringe os under deres skjændige Aag. Efter min fuldkomneste Overbevisning, vil enhver den, der ikke forsætlig lukker Øjnene, der blot har Fædrenelandets Vel, og intet andet Formaal til Sigte, spore Forsynets hulde ledende Haand deri, at vi i vor Midte har en Fyrste, der i de forskjellige Storme og Kastevinde som nu true Landet, 20 forhaabentlig vil paatage sig den saare vanskelige, og med saamange Farer og Sorger forenede Post, at føre Roret, i den verste Uvejrs Periode.

25

30 Jeg tør paastaa, at den der ikke sætter Værd paa dette Gode, den der ikke indseer, at vi, uden en saadan Fyrste, maaskee allerede havde seet vore Skuldre betyngede med den Jernhaand, til hvilken vi ere solgte, den, siger jeg, føler ikke varmt for Norges retfærdige Sag, denne har neppe nedarvet noget af det Sindelag, den Aand, der til alle Tidsaldre har besjælet Norges Mænd.

35 Hensigten af vor Samling var dog vel den at give vor Stilling Fasthed og Eenhed under en huld Fyrstes Styrelse; uden Kongevalg kan denne Hensigt ikke opnaaes. Under den freedsæle Christian Friderics milde Septer, vil Norges Lyksaligheds Periode begynde, og Held og Hæder vil under de kommende Slægter, tilvoxe med hver Dag; med raskere Skridt end de, ved hvilken Ulykke i
40 de sidste Aar har nærmet sig, vil Norges Hæder og Held gaa fremad. Kan da Kongevalget hos noget enkelt Individ i denne Samling, vække et Øjeblikks Betænkning?

Kan nogen nægte, at det at have en Konge, en viis og god Fader, er for enhver
45 Stat i Almindelighed, og under nærværende Omstændigheder, for vor lille nygjenedfødte Stat i Særdeleshed, et aldeles uundværligt Gode? Nu, saa lader os da søge dette Gode, lader os vælge Konge, med det Haab at den vi udkaare, imodtager Valget, modtager den tunge Byrde vi paalægge hans Skuldre. Enhver især af os ville derpaa forlade Samlingen med de redeligste Forsætter, og de
50 redeligste Bestræbelser, enhver efter Evne, Kald og Stilling, stræbe at lette Byrden for den Ædle, der, for at fremme Norges Vel og Hæder, har forladt den Pragtkreds der omgav ham i blidere Egne.

Kilde

55 Eli Fure (red.): Eidsvoll 1814. Oslo 2013, s. 305

Emner

17. mai, 1814, Innlegg i Stortinget, Kongen, Kongevalg

URI

60 <https://www.virksommeord.no/tale/forsynets-ledende-haand>